

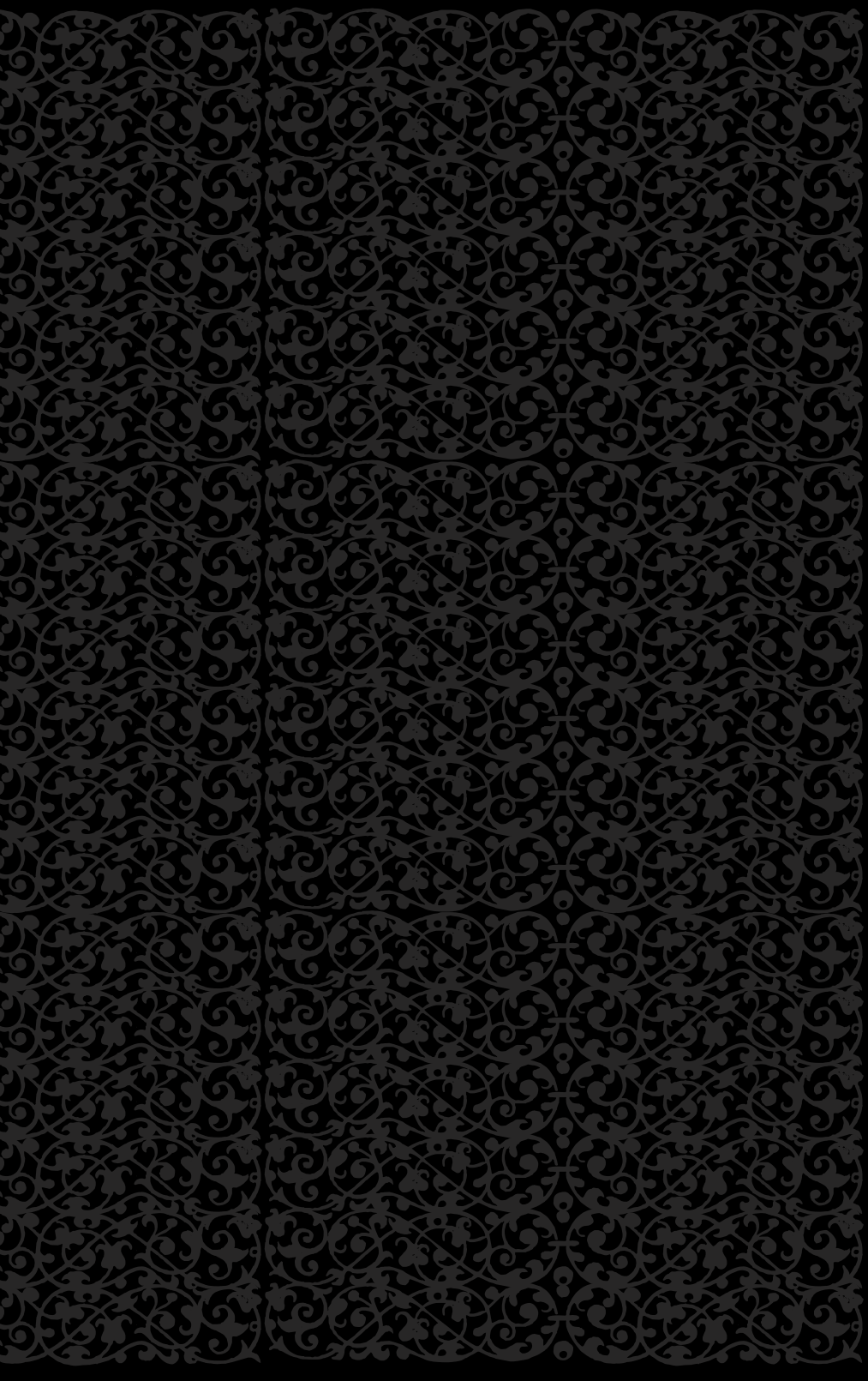
Maria Turtšanihoff

MARESIN VOIMA

PUNAISEN LUOSTARIN

KRONIKOITA

TAMMI

Maria Turtschaninoff

MARESIN VOIMA

PUNAISEN LUOSTARIN KRONIKOITA

Käsikirjoituksesta suomentanut Marja Kyrö

Kustannusosakeyhtiö Tammi
Helsinki

Punaisen luostarin kronikoita

Maresi 2014

Naandel 2016

Maresin voima 2018

FILI – Kirjallisuuden vientikeskus on tukenut tämän kirjan kääntämistä.

Copyright © Maria Turtschaninoff 2018

Kansi ja ulkoasu: Laura Lyytinen

Kannen valokuvat: Istockphoto

Alkuteos: *Breven från Maresi. Krönikor från det Röda klostret*

(Förlaget, Helsingfors 2018)

Painettu EU:ssa

ISBN 978-952-04-0174-0

*Sinulle Transis,
juuri sinulle!*

Sähän on koottu ne kirjeet, jotka Maresi Enren-
tytär kirjoitti kotimaastaan Rovasista ja lähetti
Punaiseen luostariin sen kolmannenkymmenen-
nenkolmannen ja kolmannenkymmenennenneljännen
äidin hallintokausilla. Maresi tunnettiin Rovasissa Mare-
si punanuttuna, hallankarkottajana, pedonkesyttäjänä ja
vainajain varjelijana, neitona, joka manasi lumivyöryn ja
päästi kuolleet elävien joukkoon.

Luostarin kammioihin nämä kirjeet on arkistoinut sisar O, arkiston vaalija ja Akan palvelija, ja sisar O:n jälkeen hänen seuraajansa. Arkisto ei ole täydellinen, mutta Luostarin kannalta kaikkein tärkeimmät tapahtumat on kirjattu muistiin, jotta kukaan ei unohtaisi, mitä Rovasissa tapahtui kahtena ensimmäisenä vuonna Maresin palattua kotikyläänsä. Nuo vuodet olivat hyvin merkityksellisiä Rovasille koko sen tulevaisuuden kannalta.

Ensimmäinen
kirjekokoelma

Kevät

Kunnioitettu sisar O!
Kirjoitan tätä leiskuvan tulen loimussa. Ei ollut ollenkaan helppo sytyttää tulia tänä iltana, suurimman osan matkaamme läpi vuoristosolan on satanut, ja kaikki polttopuu on märkää. Myös minun villavaippaini. Ympärilläni kuuluu karavaanin ääniä: puhetta, naurua, kuormajuhtien kulkusia ja kelloja, hevosten ja muulien leukojen jauhantaa niiden ahmiessa puista kokonaisia oksia päästäkseen kiinni hiirenkorviin. Leiritulilta kohoaa savunhaju, ja vartaista leviää hiilloksella hitaasti paistuvan lihan tuoksu. Yhdellä karavaania seuraavista vartijoista oli hyvä metsästysonni, ja hän jakoi vuorilampaan kaikkien kesken.

Varhaisillan taivas on vaalea, ja kalpea kuu riippuu matalien vuorenhuippujen yllä. Karavaani saavutti vuorijonon korkeimman kohdan tänään, ja alapuolellamme pohjoisessa leviää Rovasin alanko.

Kuten sovimme, kirjoitan nyt, kun olen melkein perillä ja jo paremmin selvillä siitä, millä keinoin kirjeet kannattaa toimittaa Luostariin ja Luostarista tänne. Jotkut karavaaneista kulkevat vuosittain etelästä pohjoiseen ja takaisin, siis Vallerian satamakaupungista Massonista akkadien paalukaupunkiin Namariin, joka sijaitsee aromaalla Rovasista pohjoiseen. Viisainta lienee saattaa kirjeet matkaan kaksi kertaa vuodessa, keväisin ja syksyisin. Silloin ne saapuvat perille ehkä muutamassa kuunkierrossa. Olen keskustellut

useamman kauppamiehen ja -naisen kanssa, ja he tietävät nyt, että se, joka kuljettaa kirjeet Rovasista Menokselle ja päinvastoin, palkitaan runsaasti. Parasta lienee, että suurin osa kuljetuspalkkiosta maksetaan silloin, kun posti saapuu perille.

Sanoit lukevasi ääneen mitä olen kirjoittanut, kun aterioitte yhdessä sisarten kesken Liesitalossa. Se on oikein ja kohtuullista, sillä sisarethan evästivät minut tiedoilla, jotka vien muassani ulos maailmaan. Ja Äidin hopean turvin voin perustaa koulun Rovasiin. Mutta luethan kirjeeni ensin yksin, sisar O, teethän minulle sen palveluksen? Sinähän tiedät, millainen olen, lörpöttelen ja kirjoitan aivan liikaa. Sanoit, että minun sopii mainiosti kirjoittaa muistiin kaikki mitä minulle tapahtuu, koska mukana saattaa olla paljonkin Luostarin kannalta uutta tietoa, vaikka en itse sitä heti hoksaishakaan. Mutta tuskinpa kaikki keräämäni tieto sellaistaakaan on, ja silloin sinun olisi hyvä poimia esiin vain se, mikä on todella tärkeää. Ja jotkut asiat taas ovat ehkä tarkoitettut vain sinun silmillesi, sisar O. Tiedät kyllä, milloin niin on.

Nämä kirjeet ovat jonkinlainen jatko neljän vuoden takaisille muistiinpanoilleni, joissa kerroin keväästä, jolloin miehet tulivat Menokselle viedäkseen Jain. Aivan kuten silloin, en nytkään tunne olevani tehtäväni tasalla, mutta samoin kuin silloin, teen parhaani täyttääkseni paikkani puutteistani huolimatta. Toivon, että myös noviisit pääsevät osallisiksi kirjoituksistani. Kirjeeni ovat hyväksi opiksi heille, jotka minun laillani aikovat koulutuksensa päätyttyä lähteä jakamaan Luostarissa oppimiaan tietoja ulos maailmaan.

Tiedän, että te kaikki olette levottomia puolestani ja pelkäätte, että minun käy matkalla huonosti tai että minut

ryöstetään. Mutta kaikki on sujunut hyvin. Olen lyöttäytynyt eri karavaanien jatkoksi pienestä maksusta, joten olen saanut nauttia niiden tarjoamasta suojasta maantierosvoja ja muita vaaroja vastaan. Karavaaneilla on aina joukossaan muutama aseistettu vartija. Me emme kuitenkaan ole nähneet yhtäkään rosvoa, ja susien ulvonta on kuulunut ainoastaan kaukaa. Ne ovat olleet niin kaukana, ettei edes muulini ole käynyt levottomaksi. Aivan varmasti olen saanut toisinaan maksaa kiskurihintoja, kuten silloin, kun maksoin ensimmäiselle karavaanille saadakseni matkustaa vaunuissa ja vielä istumapaikalla. Sitten ystävystyin Ajanie-nimisen naisen kanssa, joka on kauppamatkustaja Valleriasta, ja hän sanoi, että minun olisi pitänyt tinkiä hinta vähintään puoleen. Mutta nyt olen viisastunut, ja pussissani on edelleen runsain mitoin hopeaa. Ajanie opetti minut nukkumaan hopeapussi pääni alla.

Kun ensimmäinen karavaani, jonka matkassa kuljin, kääntyi länteen kohti Devenlandia, minä jouduin kävelemään muutaman päivän, kunnes sain ostettua eräältä kauppiaalta liki loppuun ajetun vanhan muulin. Sillä on pitkät pehmeät korvat, jotka peittävät näkyvyyden, kun ratsastan sen selässä, sen selkä on leveä ja melkeinpä mukava istua. Kauppias, jolta muulin ostin, ei kertonut sen nimeä, ehkei hän ollut sille nimeä antanutkaan. Minä kutsun muulia Harmaaksi rouvaksi. Meidän korkeimman vuoremme, Valkean rouvan, mukaan! Muuli on kulkenut tämän reitin monen monta kertaa elämässään, se on kantanut tiiliteitä ja suolaa selässään akkadien valtakuntaan. Kauppias sanoi, että se on liian vanha kulkemaan enää ainuttakaan matkaa. Rovasin ja akkadien tasangon väliset vuoret ovat korkeat ja kiipeäminen raskasta vanhalle kuormajuhdalle. Mutta

minä en matkusta niin kauas enkä niin vaikeakulkuista reittiä. Silti pelkäsin, että Rovasin etelärajan matalatkin vuoret olisivat muulille liikaa. Nousin sen selästä ja kuljin vaikeimmat paikat jalan, sillä kivet liukuivat muulin kavioiden alla, ja tuntui siltä kuin jokainen askel olisi vienyt saman verran taaksepäin kuin eteenkin.

Valitsemaamme reittiä kutsutaan yleisesti Hevostieksi, koska vahvoja akkadihevosia kuljetetaan sitä pitkin etelään, missä niistä maksetaan korkea hinta. Emme ole kuitenkaan tavanneet ainuttakaan hevoskaravaania, kevät ei ole soveliasta aikaa suurten eläinlaumojen kuljettamiseen talven sateiden, lumen ja myrskyjen runtelemilla teillä. Kevät on pohjoiseen kulkevien karavaanien aikaa, silloin kauppiamiehet kuljettavat haluttuja tavaroita etelän maista pohjan puolen alueille, joilla talven koettelemusten jäljiltä kaivataan makeisia, mausteita ja ylellisyystarvikkeita. Ajanie näytti minulle hopeakorujaan, jollaisia hän ostaa Massonin markkinoilta. Ne ovat vaatimattomia Irindibulin rikkaiden silmissä, joten hän matkustaa joka vuosi Namariin, vaikka se on paljon kauempana. Paalukaupungissa hän saa hyvän maksun siitä, mikä on liian halpaa Irindibulin ylimyksille. Namariin tultuaan Ajanie vaihtaa hopeakorunsa villaan, jonka hän sitten kuljettaa kaakkoon aina Lagoraan saakka, jota hän kuvaa ”merenrannan mosaiikkikaupungiksi”, vaihtaa villan valmiisiin kankaisiin ja kuvakudonnaisiin. Sitten hän matkustaa takaisin Valleriaan ja myy tavaransa puhtaasta kullasta.

Ajanie on nähnyt paljon maailmaa. Vallerialaiseksi hän on matkustellut paljon: hän on ollut niinkin kaukana lännessä kuin Pitkäsarven maassa ja pohjoisessa aina akkadien aroilla ja idässä jopa Lagorassa asti.

On ollut kiehtovaa nähdä maisemien vaihtuvan matkan edetessä. Vallerian saarivaltakunnasta ja sen värikkäistä meriveneistä ja pienistä satamista laajan marskimaan suolankorjuualueen kautta sen alankojen viini- ja oliiviviljelyksille ja maan vilkkaaseen pääkaupunkiin Massoniin. Olisin halunnut nähdä myös Devenlandin, mutta se on liian kaukana lännessä. Mietin, miltä teenviljelyalueet vuorenrinneillä näyttävät. Kun liityin devenlandilaiskaravaanin matkaan jätettyämme Vallerian taaksemme, sain nuuhkia tiiliteetä ja se tuoksui todella hyvältä. Sitä viedään pohjoiseen akkadien maille, jossa ei kuulemma muuta juodakaan kuin tiiliteetä.

Harvat tapaamistani matkalaisista ovat kuulleet puhuttavan Rovasin provinsista. Ajaniekin sanoi, että vaikka hän oli matkustanut Rovasin kautta monta kertaa, hänkään ei ollut tiennyt että alueella oli oma nimi. Hänelle se oli aina ollut pelkkä Urundian luoteiskolikka. Minun oli tietenkin pakko kertoa hänelle Rovasista. Tuli valaisee vielä hiukan, joten kirjoitan mitä kerroin hänelle, niin että myös se jää Luostarin aikakirjoihin. Kauan sitten Rovas oli vapaan kansan asuinalue. Mutta lähin naapurimme, kaakon Urundia, oli aina janonnut lisää maata ja rikkauksia. Eräällä sotaretkellään Urundia alistui Rovasin valtaansa ja sinetöi liiton naittamalla kuninkaansa Rovasin päällikön tyttären kanssa. Siitä lähtien nádor, Urundian hallitsijan asettama käskynhaltija, on hallinnut ”hillitöntä metsäläiskansaamme”. Nádor huolehtii siitä, että verot ja kauppattullit kannetaan ajallaan. Rovasin asukkaat ovat maanviljelijöitä ja puunkaatajia. Maanviljelijöiden taistelu ahnetta metsää vastaan, joka jatkuvasti pyrkii valtaamaan raiva-
tun peltomaan takaisin, johtaa siihen ettei yksikään heistä

pysty viljelemään yhtään enempää kuin mistä juuri ja juuri saa elantonsa. Puunkaatajat, tukkilaiset ja turkismetsästäjät viettävät yksinäistä, ankaraa kiertolaiselämää syvissä metsissä joko tinkimiehinä tai kulkemalla riistan perässä. Rovasin kansan muodostavat vapaat miehet ja naiset: maanviljelijät omistavat oman maansa ja omat metsänsä, mutta suurriista on kuninkaan, vain Urundian hallitsijalla on oikeus pyytää sitä – tai jakaa metsästyslupia palkkioksi suosikeilleen. Syksyisin Urundiasta saapuu suuria metsästyseurueita Rovasin metsiin.

Mutta vapauttamme rajoittavat köyhyys, tietämättömyys ja ankara raadanta. Nádor kantaa verot säännöllisesti ja sääliittä. Sairaudet ja aliravitsemus koettelevat kyliä usein varsin kovin ottein. Taikauskkoa ja harhakuvitelmia kyllä riittää, ja juuri niitä toivon voivani kitkeä, kun saavun synnyinkylääni Sáruun ja perustan sinne kouluni. Se tuntuu hyvin vähäpätöiseltä, mutta onhan se alku. Ajanie kertoi, että kouluja alkaa olla jo Vallerian ja Devenlandin kaupungeissa, tietystikin etupäässä varakkaamman väen pojille.

Pitkän paluumatkani aikana olen ajatellut hyvin paljon tulevaa kouluani. Sinä sanoit minulle moneen kertaan, että minun on maltettava olla kärsivällinen eikä minun pidä odottaa, että kylän asukkaat lähettävät tyttärensä kouluuni riemurinnoin, mutta olen varma että niin he tekevät, kunhan näkevät mitä etuja oikeasta tiedosta on.

Huomenna heitän hyvästit Ajanielle ja karavaanille, joka kääntää suuntansa kohti luodetta. He ylittävät tasanon, ja seitsemässä kahdeksassa päivässä, säästä riippuen, heidän pitäisi ennättää Rovasia ja akkadien maata erottavan vuorijonon metsäisille alarinteille. Vuorten huipulle

heidän toki kestää kiivetä aikansa. Mutta alas ei tarvitse laskeutua kovinkaan pitkälti, sillä akkadien valkeat arot levittäytyvät ylängöllä, jonka ilmasto on aivan erilainen kuin Rovasissa.

Kirjoitan lisää, heti kun olen päässyt lähemmäs kotikylääni.

Sinun noviisisi
Maresi

Sai, oma ystäväni!
Aion kirjoittaa sinulle ja Ennikelle erikseen, mutta se ei tarkoita sitä, ettette saisi lukea toistenne kirjeitä, paitsi jos minä varta vasten kiellän. En tiedä, milloin voin lähettää postini, siksi kirjoitan kirjeen teille kummallekin erikseen enkä yhtä yhteistä, joten olen valmis lähettämään ensimmäisen kirjeen heti, kun siihen tulee tilaisuus.

Ajattele, minä olen nyt vihdoinkin perillä Rovasissa! No, Rovasin etelälaidalla, mutta joka tapauksessa. Kotikyläni on vielä kaukana näiltä pehmeästi aaltoilevilta alangoilta, se on Rovasin syvissä vuoristometsissä. Karavaani, jonka mukana kuljin, lähti aamulla toiseen suuntaan, ja minä olen kulkenut Rovasin varhaiskeväässä aivan yksin. Minä ikään kuin näen ja koen kaiken eri tavalla, kun seuranani ei ole muita kuin muuli. Jokainen ylittämäni soliseva kevät puro on suuri seikkailu. Jokainen horisonttiin tai tien mutkan taa ilmestyvä katto saa vatsani kipristymään – kenet saan kohdata tänään? Osa minusta myös toivoo koko ajan, että saavun kotikylääni, vaikka tiedänkin sen olevan vielä monen päivämatkan päässä koillisessa eivätkä nämä seudut ole minulle tuttuja. Mutta

ehkä kaikki on muuttunut näinä vuosina, jotka olen ollut poissa? Jospa kylä onkin siirtynyt paikaltaan!

Olen leirytyntä yöksi parin pensaan alle ja kohta nu-
kahdan muuli ja tuuli seuranani. Taivas on pilvessä, muuten
näkinsin tähdet, mutta saan lohtua ajatuksesta että siellä ne
ovat, tähdet ja kuu, ja että nekin katselevat minua tuolta
ylhäältä. Jai, oma ystäväni.

Kirjoitan lisää kun pääsen kotiin.

Ystäväsi
Maresi

Runnioitettu sisar O!
Nyt on satanut jo seitsemän päivää. Eikä loppua
näy. Tasaista sateentuhnuu, joka kastelee kaiken:
minut, aasin, tavarat. Minun on lämmin Jain antaman villa-
vaipan sisällä, mutta kuiva en ole ollut pitkään aikaan. Vesi
pisaroi oksista, ja kivet ovat liukkaita. Olen tällä kertaa lei-
riytyntä puoliksi sortuneeseen latoon, josta sentään suurin
osa kattoa on pystyssä, niin että pysyn joka tapauksessa
kuivana tämän yön. En pysty tekemään tulta, koska minulla
ei ole kuivia polttopuita, enkä siis voi tällä erää kirjoittaa
pitkästi, sillä valo katoaa pian.

Olemme muulini kanssa sivuuttaneet monta Sárun kal-
taista kylää, eli muutamia ympyrän tai puoliympyrän muo-
toon sijoittuneita taloja, joita reunustavat ulkorakennukset
ja ladot sekä yksittäiset pellot ja niityt metsien keskellä.
Etelässä jokaista peltoa ympäröi oma aita, mutta kun lä-
hestyn pohjoista ja kotiseutujani, pellot ovat enimmäkseen
vieri vieressä, ja niitä kiertävät yhteiset aidat.

Olen viettänyt yökausia paljaan taivaan alla. Kun olin pieni ja kuljin kesäisin äidin ja Náraesin kanssa marjametsällä, äiti opetti rakentamaan oksista katoksen tuulen ja sateen varalta, ja sellaisia yökatoksia, laavuja, olen pystyttänyt sulamisvedestä ja kevätsateesta valtoimenaan kuuhuvien purojen varsille, pienten vaiteliaiden metsätähtien keskelle ja rinteille, joilta katse yltää peninkulmien päähän yli laaksojen ja vuorten, missä ikään kuin näkymättömistä piipuista kohoava savu on merkinä ihmisasumuksista.

Metsässä ei ole helppo suunnistaa. Olen kasvanut metsässä. Olen juossut pitkin metsiä siitä lähtien kun opin kävelemään, ja tiedän paljon metsästä ja sen olemuksesta. Tiedän myös riittävästi ymmärtääkseni, miten vaarallinen metsä saattaa olla. Ja miten petollinen. Rovasin seutu on suurimmaksi osaksi metsää, ja siellä missä puita ei kasva, maasto on vuoristoa ja kivikkoa. Meidän tärkeimmät kauppatiemme, kulkutiemme ylipäätään, ovat jokia, mutta ne virtaavat enimmäkseen luoteesta kaakkoon, ja minä olen tulossa lounaasta, joten en ole voinut käyttää vesiteitä hyväkseni. Vettä pitkin kulku olisi käynyt sekä helpommin että nopeammin, aivan kuten pohdimme ennen lähtöäni. Hevostie, jota kuljin aluksi, kiertää Rovasin läntistä laitaa lounaasta pohjoiseen. Mutta kylien välillä risteilee metsäteitä, jotka eivät useinkaan ole kärrynpyörän painumia kummempia, ja ne kulkevat kylästä toiseen, eivät matkustajan toiveiden mukaan.

Mutta aina kun olen ollut epävarma tiestä, kun polku on haarautunut tai kadonnut kokonaan kasvillisuuden peittoon, Harmaa rouva on tyynesti tehnyt valintansa, ja hetken kuluttua olen huomannut, että valinta on ollut oikea. Muulini on viisaampi kuin minä. Se on ollut korvaamatonta matkaseuraa.

Olen matkustanut halki kevään, olen nähnyt viherryksen ensi versot, ja linnunlaulu on saatellut minua matkallani. Mutta on kuin kevät olisi ikuisesti ujo eikä uskaltaisi ottaa harppausta eikä puhjeta täyteen vehreyteensä ja lämpöönsä. Kuta kauemmas pohjoiseen saavun, sitä vilpoisemmaksi käy seutu ja sitä myöhäisemmäksi kevät. En ollut ajatellutkaan, että kevät, joka tuo suotuisat tuulet ja hyvät matkustusilmat Menokselle, velloo Rovasissa varsinaisena sadekautena.

Luullakseni kuljin tätä samaa tietä kahdeksan vuotta sitten, kun lähdin Rovasista. Mutta varma en ole, siitä on niin kauan, ja silloin kaikki oli niin uutta ja pelottavaa, etten pannut tietä kovin tarkasti merkille. Olinhan vasta lapsi, nostettu kärrykuormaan, joka vei minut Rovasista etelän vuorille. Siellä minut nostettiin aasin selkään ja vietiin vuoristosolan poikki, vaihdettiin sitten vaunuihin ja niillä Valleriaan. Minua huolestuttaa, jollen löydäkään kotikylääni. Se on kyläksi vaatimaton, ja kun kysyn muissa kylissä tietä sinne, ihmiset pudistavat päätään.

Voi sisar O, tämän tunnustan ainoastaan sinulle, minä pelkään myös jotain muuta. Pelkään nälkää.

Luostarissa totuin siihen, että vatsani oli aina täynnä. Joskus ruoka oli yksinkertaista ja konstailematonta, mutta ruokaa silti: minun ei ole ollut nälkä kahdeksaan vuoteen. Nyt kohtaan kasvoja, jotka tietävät mitä nälkä on, ja se saa minut muistamaan. Muistan vielä, miltä tuntui kun teurasimme viimeisen sianporsaan. Muistan, miltä tuntui olla nälässä niin kauan että unohti millaista oli olla kyläinen. Muistan, miltä tuntui syödä sellaista mikä ei kelvannut ihmisruoaksi: mädännyttä viljaa, lehtiä ja ruohoa, eläinten raatoja, keitettyä nahkaa. Muistan, miltä sahanpuruleipä maistui. Muistan, miten vatsani turposi ja miten hauraiksi

Annerin jäsenet kävivät ja kuinka ripuli raastoi päivä päivältä hänen voimiaan.

Nyt lienee ollut jokunen hyvä vuosi, kylissä ihmisillä on antaa leipää minullekin, toisinaan joku kutsuu minut kotiinsa ja saan puuroa, kovaa ruisleipää, ja kerran sain jopa suolakalaa. Lihaa tähän aikaan vuodesta syödään ainoastaan, jos on ollut useampi hyvä vuosi peräkkäin. Muuatta kylää lähestyessäni vastaani tulee pieniä kanaparvia ja lammaslauvoja sekä paimenia, jotka ajavat pitkäjalkaisia villavia sikoja pajupillien soiton tahtiin. Muistan, kuinka mekin vuolimme pajupillejä, kun olin lapsi, muistan vihreän pajunkuoren maun, ja paimenten soitto käy sydämeeni. Nälkätalvena kylästäimme teurastettiin kaikki eläimet.

Mutta vaikuttaa siltä, että nämä ihmiset ovat kokeneet nälkää myöhemminkin, kokeneet sitä minun lähtöni jälkeen. Lapset ovat lyhytkasvuisia eivätkä lainkaan niin palleroisia ja rusottavia kuin meidän pikkunoviisimme. Yhdessäkään näkemässäni vastaantulijassa ei ole liikaa lihaa luidensa päällä. Eläinlaumat ovat pieniä suhteessa kylien kokoon. Sisar O, minua pelottaa. Totta kai minä tiesin, että elämä täällä ei olisi sellaista kuin elämä Luostarissa, mutta kovin paljon on unohtunut.

Kaikkein eniten pelkään sitä, mikä on vastassa, kun löydän kotikyläni. Ovatko kaikki elossa?

Minä yritän olla vahva, sisar O. Minä yritän olla rohkea. Mutta joinakin päivinä sydämeni on yhtä raskas ja tumma kuin vaippani vettynyt villa.

Sinun
Maresi

Aai, oma ystäväni!

Oli varhainen ilta, kun yhtäkkiä tunnistin missä olin. Tuossa oli soliseva puro, jonka varrella olin leikkinyt lapsena. Tuossa oli se mutka, jossa päästimme lehtiveneet matkaan, ja tuossa pienet pitkospuut, joille hypähdimme hurraamaan voittoa – kukin omalle aluksellemme. Olin uupunut, ja uuvuksissa oli muulinikin, olin jo aikeissa pystyttää leirin yöksi, mutta puron näkeminen valoi jäseniini uutta voimaa ja täytti sydämeni niin vahvalla kaipuulla ettei edes muulin vastahakoisuus voinut estää minua. Laskeuduin maahan keventääkseni muulin kuormaa ja talutin sen pitkospuuta puron yli vasta kynnyksille pelloille. Kunnon tietä ei ollut, vain polku, joka seuraili ojanpientareita, mutta haipuvassa valossakin jalkani löysivät oikean reitin. Tässä piti hypätä. Tässä ojanpiennar oli petollisen liukas. Tässä kasvoi sieniä syksyisin. Kiskoin muulia perässäni, ja intoni varmaan tarttui siihen, sillä se ei pullikoinut ollenkaan niin paljon kuin tavallisesti.

Saavuin kylään etelästä, en pientä metsätietä, joka vie kylästä kohti naapurikylää Jólaa ja länttä. Seisahduin rinteelle silmäilemään kahta mustaa peltoa ja näin talojen kyyristelevän illan hämärässä. Minun ja kylän välissä virtasi myllypuro, nyt kevään rankkasateista äänekkäänä ja vaahtoavana. Puron toisella puolen oli ulkorakennuksia ja latoja sikin sokin, ja niiden takana neljä vastakkain sijoitettua taloa, jotka muodostivat suojaavan piirin sisäpihan ympärille. Talojen takana kohosi metsä kuin tumma poimuverho. Kaikesta neljästä savupiipusta nousi savu, mutta yhtäkään ihmistä en nähnyt. Vain hiukan valoa tihkui suljettujen ikkunaluukkujen laidoilta. Myös eläimet olivat navetoissaan ja kanaloissaan yön ajan. Sydämeni oli viimeksi takonut näin nopeaan Luostarin kryptassa.

Muuli korsahti ja rupesi hölköttämään peltopolkua pitkin, ja minä seurasin hitaasti sen perässä. Puro kohisi ja ylettyi melkein siltapuihin, ja lankut olivat liukkaat. Puron ääni korvissani suuntasin ulkorakennuksia kohti, jotka matalina ja harmaina kallistelivat toisiaan vasten. Ilmassa tuoksuivat lanta, savu ja märkä multa. Vedin syvään henkeä. Mielenliikutus kivisti rintaani. Sidoin muulin liekaan pihapuuhun. Äidin ja isän talo seiso i edessäni sateesta harmaana ja tummana, täsmälleen sellaisena kuin olin nähnyt sen viimeksi. Astelin ovelle, kohotin käteni koputtaakseni, mutta juuri silloin kuu nousi puiden ylle ja kastoi loisteseensä tuon kuluneen oven. Avasin nyrkkini ja annoin sormieni liukua hilseilevällä puulla ja ajattelin Luostarin ovia: Liesitalon ruskeaa, leivältä tuoksuvaa ovea, Ruusun tempelin ruusukuvioista marmoriovea ja Tiedon talon kirjaston hunajankiiltoisia pariovia. Nojauduin ovea vasten ja vedin syvään henkeä. Ovi tuoksui märälle puulle.

Päiväsaikaan Rovasissa ovet ovat auki kaikille, mutta yöksi ne teljetään. Minä koputin.

”Kuka siellä?” kuului matala miesääni. Isän ääni. Hädin tuskin pystyin vastaamaan.

”Rauha liedellesi, isä.”

Hetken hiljaisuus seurasi teljen nostamista. Sitten ovi aukeni ja sisältä lankeava valo sokaisi minut. Erotin vain pitkän, laihan hahmon edessäni. Sitten kaksi voimakasta kättä tarttui minuun ja tunsin isäni suun mumisevan hiuksiani vasten.

”Tyttäreni. Oma tyttäreni, minun tyttäreni, minun tyttäreni.”

Kuulin äidin äänen, silmäni olivat jo tottuneet valoon, ja isän olan yli näin hänet. Hän istui lieden ääressä kudin sylissä ja painoi käsillään rintaansa.

”Maresi. Oletko se todella sinä?”

Irtauduin isän syleilystä ja katsoin hänen rakkaita kasvojaan. Ne olivat täsmälleen sellaiset kuin muistin. Lämpimät ruskeat silmät, suuri leveä nenä, ulkonevat litteät korvat. Vain uurteita oli enemmän ja parta oli harmaantunut entisestään.

Äiti nousi ja tuli kädet ojossa minua kohti. Tulenloimu sai hänen paksun ruskean palmikkonsa kiiltämään, myöskään hän ei ollut muuttunut kovin paljon. Hänen olemuksensa, mikäli mahdollista, oli vielä laihempi kuin lähtiessäni. Tartuin häntä käsistä, ja me katsoimme toisiimme. Hän yritti puhua, mutta hänen silmänsä täytyivät kyynelistä ja hän pudisti päätään. Hän painoi minut itseään vasten ja likisti lujasti.

”En uskonut saavani nähdä sinua enää ikinä, en ikimaailmassa. Oma lapsukaiseni, oletko sinä todella kotona?”

”Olen, äiti”, vastasin. ”Minä olen kotona.”

Äiti tuoksui siltä kuin muistinkin: jauhoilta ja puuroilta ja villalta. Yhtäkkiä purskahdin itkuun. Itkin kuin se yhdeksänvuotias, joka joutui jättämään äitinsä ja isänsä ja kaikki rakkaansa. En tahtonut jättää äitiä enää koskaan.

En hänen luisevia olkapäitään, jotka painautuivat vartaloani vasten. En hänen käsiään, jotka sivelivät hiuksiani. Milloinkaan en ollut tuntenut mitään näin voimakkaasti, näin vahvasti.

Mutta sitten hän työnsi minut kauemmas ja parahti kyyneltensä lomaan:

”Mutta sinähän olet aivan märkä! Hyvänen aika, saat vielä kuolemantaudin!”

Riisuuduin lieden edessä, ja äiti ojensi minulle kuivat vaatteet. Katselin ympärilleni rakkaassa vanhassa talossa, jossa kaikki oli täsmälleen kuten ennen. Tiukkaan poljettu

Maresin voima saa lukijan polvilleen!

Meidoksi varttunut Maresi lähtee Menoksen saarelta, tutusta ja rakkaasta luostaristaan. Hän taivaltaa rohkeasti kohti Rovasin provinssia ja pohjoista kotikyläänsä, josta hänet aikoinaan lähetettiin nälänhätää pakoon. Luostarin sisaret ovat varustaneet Maresin paitsi vankoilla tiedoilla ja taidoilla myös pussillisella hopearahoja, jotta hän voisi toteuttaa haaveensa: perustaa koulun kotiseutunsa tytöille.

Perillä perhe ottaa tyttären avosylin vastaan, mutta sopeutuminen ei ole helppoa. Maresi poikkeaa aivan liikaa Rovasin muista nuorista naisista, joiden tulevaisuus on viitoitettu. Kaikkien elämää vaikeuttaa käskynhaltijan, nadórin mielivalta, jolle köyhä ja tietämätön kansa ei mahda mitään. Mutta Maresin oppineisuus ja voima tulevat ennen pitkää käyttöön, kun hiuksia nostattava tarina etenee.

Vahvaan päähenkilöön tutustuttiin *Punaisen luostarin kronikat* -trilogian aloittaneessa *Maresissa*, joka sai Finlandia Junior -palkinnon 2014. Kirja ja sen itsenäinen jatko-osa *Naandel* ovat saaneet ylistävän vastaanoton sekä Suomessa että monessa muussa maassa.

N84.2 / 84.2

ISBN 978-952-04-0174-0

www.tammi.fi